



Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger (par M. Gusty Graas), MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps (par M. André Bauler), Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter, Sam Tanson et M. Roberto Traversini (par M. Gérard Anzia);

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner (par M. Marc Baum).

Ass d'Chamber bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

10. Ordre du jour (suite)

Ech hu vun enger Rei vu Kolleegen, déi den Owend bei engem offiziellen Ulass ënnerwee sinn, d'Demande gestallt kritt, dass mer bei deenen zwee anere Projete géifen d'Diskussioun maachen a muer driwwer ofstëmmen en début de séance.

Ass dat am Sënn vun der Chamber?

(Assentiment)

Da géife mer dat esou maachen.

Mir fueren da weider mat der Diskussioun a géife muer ofstëmmen.

Voilà! Dat gesot, gi mer zum Projet 7252A iwwer. An d'Rapportrice ass scho prett, d'Madamm Sam Tanson. Da brauch ech et net ze erklären. Dir maacht dat direkt.

11. 7252A - Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 7 novembre 1996 portant organisation des juridictions de l'ordre administratif

Rapport de la Commission juridique

► **Mme Sam Tanson** (*déi gréng*), *rapportrice*.- Et ass och ganz kuerz. Ech mengen, mir géifen och nach séier mat deenen zwee Projeten iwwert d'Bün kommen.

Hei ass e Projet, deen de 7. Februar 2018 virgestallt gouf an der Kommissioun. E gouf de 14. Februar 2018 deposéiert. Ech fänken domadder un, well zënter dem Dépôt ass en e bësse geännert ginn. Mir hunn en eigentlech an zwee scindéiert.

De Statsrot hat nämlech a sengem Avis vum 29. Mee 2018 eng Rëtsch ganz pertinent Remarken iwwert den zweete Volet, iwwert dee mer haut net wäerten ofstëmmen, dee vun der Prozedur virum Verwaltungsgericht, gemaach. Duerfir hu mer decidéiert, dee Volet elo emol erauszehuelen.

A mir stëmmen haut just iwwert deen éischte Volet of, deen awer och ganz wichteg ass fir d'Verwaltungsgericht. Dat ass d'Schafung vun zwee neie Posten um Verwaltungsgericht.

Firwat sinn déi néideg? D'Verwaltungsgericht ass mat ëmmer méi Affäre konfrontéiert, haaptsächlech elo am Moment scho mat allem, wat PAGen ubelaangt, mat Contestatiounen géint déi vill nei PAGen, déi uechtert d'Land ugeholl ginn an de Gemengen.

Et sinn awer och eng Rëtsch Texter, déi nei Aufgabe fir d'Verwaltungsgericht virgesinn, notament och een Text, dee mer elo warscheinlech d'nächst Woch géife stëmmen, deen iwwert d'Administration transparente, wou d'Verwaltungsgericht och nees nei Kompetenz kritt. Duerfir géif ech lech deen heite Projet proposéieren, ebe mat den zwee supplémentäire Riichter fir d'Verwaltungsgericht.

Den Avis vun der Cour administrative vum 1. Mäerz 2018 ass, wéi erwaart, ganz positiv. An de Statsrot huet säin Avis, wéi gesot, den 29. Mee 2018 eraginn. Ech selwer sinn de 6. Juni 2018 Rapportrice genannt ginn. Voilà!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Den Här Gilles Roth.

Discussion générale

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Merci, Här President. Ech war zwar net ageschriwwen, mä den Här Gloden huet eis missen...

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Neen, mir si flexibel.

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Dir sidd flexibel.

D'CSV ënnerstëtzt dat hei. Et ass richtig, dass d'Verwaltungsgericht nei Kompetenz kritt. Déi Juridiktioun, déi ass och bei de Bierger do-bausse geschat. D'Leit hu vill manner Reizen, fir Recoursen ze maachen, wéi dat nach fréier beim Conseil d'État war.

Duerfir dréit d'CSV dat hei mat, well mir och gesinn, dass, wann eng schnell Ofwécklung

vun den Decisiounen vum Verwaltungsgericht virläit, dat am Sënn vun der Rechtssécherheet ass, och vum gudden Fonctionnement vun dem Rechtsstat.

D'Madamm Tanson huet net zu Onrecht déi vill Recourse mentionnéiert, déi de Moment géint eenzel PAGE vun de Gemenge lafen. An ech mengen, do ass et am Sënn vun engem gudden Fonctionnement, souwuel vun der Landesplanung wéi och vun der Gemengenamenagéierung, dass och déi Recourse kënnen an engem vernünftigen Zäitrahmen ofgeschloss ginn, ouni emol dat ze mentionnéieren, wat alles vu Recourse bei Refugiésdossieren ass, déi och e grouse Volume vun der Aarbecht vun dem Verwaltungsgericht ausmaachen.

Dat gesot, ginn ech d'unanime Zoustëmmung vun der CSV-Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Den Här Alex Bodry.

► **M. Alex Bodry** (LSAP).- Jo, Här President, ech wëlt déi schéin Eestëmmegkeet hei net duerchbriechen.

Et ass awer eben esou, dass sécherlech eng Noutwendegkeet besteet, fir eist Verwaltungsgericht ze verstärken. Et ass net déi éischte Kéier, wou mer decidéieren, fir d'Verwaltungsgerichter méi staark mat Riichter ze versinn, well effektiv am Laf vun de Joren nei Zoustännegkeete komm si respektiv d'Zuel an eenzelnen Deelberäicher staark zougeholl huet. Et ass schonn d'Beispill genannt gi vun de Refugiésdossieren. An esou wäert et och an Zukunft weidergoen.

Et muss ee jo soen, dass déi Reform vun der Verwaltungsgerichtsbarkeit, déi hei zu Lëtzebuerg gemaach ginn ass, eng vun deene Justizreforme war, déi sécherlech e grouse Succès war, well e Gericht geschaaft ginn ass, wou sech iwwert déi laang Joren erausgestallt huet, dass et u sech gutt war an néideg war, déi dote Reform ze maachen.

Et ass virun allem och weiderhi garantéiert duerch déi relativ strikt Delaien, déi mer am Gesetz stoen hunn, dass d'Prozeduren an engem akzeptablen Delai kënnen oflafen. Duerfir, mengen ech, ass et och wichteg, dass mer deen uerdentleche Fonctionnement, deen eist Verwaltungsgericht huet, och weider garantéieren doduerjer, dass genuch Riichter do sinn.

Nach musse mer natierlech déi Riichter mat der néideger Qualifikatioun och ëmmer fannen! Dat wäert ëmmer méi enk ginn hei zu Lëtzebuerg, well jo net nëmmen am Beräich vun de Verwaltungsgerichter zousätzlech Riichter gesicht ginn, mä mer och am zivilen Beräich, am penale Beräich ëmmer erëm nei Zoustännegkeete schafen, nei Gerichtsinstanzen schafen.

Mir wäerten dat deemnächst och nach eng Kéier maachen. Mir hunn et elo mam Juge aux affaires familiales gemaach. Mir wäerten et maachen da mam Juge à l'application des peines. Dat alles bedeit also och en zousätzlech Rekrutement vu Magistraten. An dat setzt eis sécherlech op d'laang Siicht dach awer virun eng ganz grouse Erausforderung. Et soll ee sech also näischt virmaachen.

Dat gesot, wëlle mir och dem Rapporteur, der Madamm Tanson, Merci soe fir dee Rapport, dee se hei virbruecht huet. A mir géifen och als LSAP-Fraktioun deen heiten Text stëmmen.

Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. D'Madamm Beissel.

► **Mme Simone Beissel** (DP).- Jo, Merci, Här President. Merci och vun ons nees eng Kéier der Madamm Tanson fir hire gudden schrëftelechen a mëndleche Rapport.

Ech wollt mech u sech hannert dat hanken, wat meng Virriedner gesot hunn. Ech wollt och nach drop hiweisen: Dir wësst allegueren, dass mer nach u sech dräi grouse Gesetzesprojeten hei an de Plenum kréien.

Dat eent ass den Accès à l'information oder déi sougenannten „Administration transparente“. An do hu mer notament Recourse virgesinn, wann d'Leit net un d'Dokumente kommen. A fir dass dee ganze System, wou mer jo wëllen den Accès garantéieren, Sënn huet, muss och do e Verwaltungsgericht hannendru sinn, wat relativ schnell ka schaffen. Dat war schonn ee vun de Soucien och vum President vum Tribunal administratif, dee gesot huet: „Dir maacht hei Prozeduren, mä wa mir déi néideg Moyenen net kréien, da bleift dat Gesetz do Lettre morte.“

Dir wësst, et kommen och nach déi zwee grouse Projeten iwwert d'Protection des données, wou och Recourse virgesi sinn. A wann dee ganze System soll funktionéieren, brauche mer wierklech eng Opstockung. Mir hunn der

am Moment zwee. Ech hat der scho méi proposéiert, mä dann ass gesot ginn: Wou fanne mer se?

Ech géif mengen, dass, wann een de jonke Juristen, soubal wa se ufänken an d'Cour-complémentaire ze kommen, seet: „Hei, mir brauchen an deenen doten an an deenen dote Sparte Riichter, well mir hunn de Moment net esou vill Leit, déi sech am Droit administratif spezialiséieren.“ Si maache bal all Droit des affaires, well se mengen, do géife se méi schnell méi Geld verdéngen. Mä wann ee ka mat Zäit d'Carrière opmaachen a soen: „Wann ech gelift, do brauche mer Leit, a forméiert lech am Droit administratif, well Dir hutt Méiglechkeeten!“, dann hätte mer och an absehbarer Zäit erëm eng Kéier e Pool vu Leit, déi dee Moment kënnen d'Carrière vum Verwaltungsrichter unhuelen. Also, ech mengen, dat géife mer schonn hikréien.

An ech bréinge bien entendu den Accord vun der DP. Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. Den Här Roy Reding.

► **M. Roy Reding** (ADR).- Jo, Merci, Här President. Ech wëll mech all menge Virriedner uschleissen, besonnesch dem Alex Bodry. Et ass richtig a wichteg, datt mer hei opstocken, mä d'Fro stellt sech awer trotzdem, wéi een et fäerdegbréngt, qualitativ dee richtige Rekrutement an Zukunft ze maachen.

Wéi deemools d'Verwaltungsgericht an d'Cour administrative geschaaft gi sinn no deem berüumten Arrêt Procola, hate mer déi eemoleg Chance, datt mer déi Carrière opgemaach hu fir Quereinsteiger, fir Juristen aus dem Privé, fir Affekoten. An den Erfolleg huet gewisen, datt déi Leit sech ganz schnell konnten anschaffen a ganz schnell eng ganz grouse Qualitéit vu Jurisprudenz entwéckelen. An d'Fro stellt sech - ech hu se schonn an der Kommissioun gestallt an ech wollt et haut hei widderhuelen -, ob et net awer eng Iddi wier, fir ze soen, mir maachen d'Carrière vun der Magistratur och fir Seiteneinsteiger méi spéit an hirer Carrière op.

An England zum Beispill ass dat eng Eier fir en eeleren Affekt, geruff ze ginn, fir op enger Cour ze setzen. Do kréie mer Leit mat Erfahrung, Leit mat Liewenserfahrung, och Leit mat juristischem Sachverstand. Dat kéint der Qualitéit nëmme Guddes doen. An ech mengen, dat Eenzezt, wat deem entgéintsteet, ass u sech déi Carrièresgeschicht vu Beruffsmagistraten, déi vun Ufank un do waren. Wéi kritt een déi Quereinsteiger do agebonnen, ouni datt do Problemer entstinn? Mä ech denken, dat ass een iwwerwonnbar Problem. Et wier jiddefalls eng Méiglechkeet, fir relativ schnell un e relativ grouse Pool vun erfuerene Riichter ze kommen.

Dëst gesot, ginn ech den Accord vun der ADR zu dësem Projet.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. Mir sinn domat um Enn vun der allegemenger Diskussioun ukomm. An d'Wuert huet de Justizminister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Félix Braz**, *Ministre de la Justice*.- Merci, Här President. Nach eng Kéier Merci un d'Madamm Tanson fir hire Rapport an och un déi ganz Commission juridique.

Ech kann deem, wat gesot ginn ass, largement bäiflichten. Ech wëll just zwou, dräi weider Remarque maachen.

Wa mer soen, dass mer haut zwee Posten ab dem 16. September schafen, da kléngt dat net no vill, zwee Posten. Wann een awer weess, dass den Tribunal administratif nëmmen 13 Magistraten huet, dann ass dat eng Augmentatioun vu 15%. Et ass also schonn eng méi grouse Augmentatioun, déi mer maachen. Et ass also e seriöse Renforcement fir den Tribunal administratif, dee mer haut virhuelen.

D'Zuel vun neien Affären um Verwaltungsgericht ass schwankend. Mir haten an der Vergaangenheet Joren, wou et der däitlech méi mer awer och e Phänomeen, nämlech bei den Demandeurs d'asile, wou ee gesäit, dass d'Zuel vun deenen Affären, wou et ëm d'Procédure accélérée geet, all Joers eigentlech klémmt. Dat heescht, mir sinn haut do bei nobäi 40% vun den Affären, déi déi dote Prozedur betreffen.

A wa mer net wëllen, dass aner Affären um Verwaltungsgericht méi lues ginn opgrond vun deem dote Moment, da musse mer och déi néideg Moyene kënnen zur Verfügung stellen. Dat maache mer haut. Dofir, mengen ech, ass dat am Interêt vu jiddwerengem, wa mer déi Verstärkung maachen. D'Verwaltungsgerichtsbarkeit zu Lëtzebuerg funktionéiert gutt an dat soll och, mengen ech, esou bleiwen.

Verschiddener hunn natierlech op déi potenziell Schwieregkeete verwisen, déi sech beim Rekrutement kënnen stellen. Ech wëll drop hiweisen, dass déi Schwieregkeeten, wa mer se an Zukunft géife begéinen, net nei wieren. Mir haten déi Schwieregkeete scho virun enger Partit Joren, wou mer e puer Joer hannerenaner Plazen, déi ausgeschriwwen waren, net besat kritt hunn.

Mir hunn d'Gesetz missen änneren, fir justement, Här Reding, de Quereinsteiger, déi vum Barreau eriwwer an d'Magistratur wëlle wiessele, d'Méiglechkeet ze ginn, an d'Magistratur kënnen ze kommen. Duerch déi gesetzlech Ännerung do, ënner anerem, hu mer et an de leschte véier Joer all Joers fäerdegbruecht, dass déi Plazen, déi ausgeschriwwen waren, tatsächlech konnte besat ginn. Mir hunn also schonn en Deel vun deem doten Effort gemaach. An dat garantéiert eis am Moment, dass mer genuch nei Magistrate kënnen fannen. Mä mir hunn natierlech no vir gekuckt. Dat kann dëst Joer schonn anescht sinn, dat kann d'nächst Joer anescht sinn. Do gëtt et keng Garantie.

Wat den Här Reding an och den Här Bodry gesot hunn, déi Méiglechkeet vum Transfer aus dem Affekoteberuff eriwwer, ouni dass déi Carrière- a Rangfro sech géife stellen, ass natierlech eng komplizéiert Diskussioun. Mä ech behaupten, Här Reding, souguer wa mer dat géifen envisagéieren, hätte mer domadder nach net all d'Garantien, dass mer ëmmer genuch Leit géife fannen. Well all déi Leit, déi mer an d'Magistratur wëllen ophuelen, déi vum Barreau eriwwerkéimen, missten och all d'Konditiounen vum Lëtzebuerger erfüllen. A wann Der kuckt, wat zu Lëtzebuerg och bei deenen zwee Barreaunen ass, da gesäit een, och do ass de Lëtzebuerger Affekt eigentlech eppes, wat net méi esou heefeg ass.

Mir hunn also déi Exigenz och vum Lëtzebuerger an der Magistratur. An dat géif maachen, dass souguer trotz där doter Reform, wann een e bësse méi wäit no vir kuckt, sech ënner Ëmstänn dann nach ëmmer kéinte Schwieregkeete beim Rekrutement stellen. Haut si mer net esou wäit. Haut kënnen mer, am Moment, all Joers déi Plaze fannen (veuillez lire: fëllen). Mä wa mer wierklech eng Kéier wëllen no vir kucken, da musse mer eis allegueren just doriwwer bewosst sinn, wou d'Schwieregkeeten allegueren kënnen sinn, déi mer da misste stëmmen.

Mä wéi gesot, haut si mer net esou wäit. A mat dësem Vott vun haut, mengen ech, hëllef mer der Verwaltungsgerichtsbarkeit ganz zolidd. An ab dem 16. September hoffe mer dann och, déi zwee kënnen präsent ze hunn.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. A mer kéinten domat zur...

(Interruption)

Ah! Ech ginn nach eng Kéier 30 Sekonnen zréck.

D'Diskussioun ass ofgeschloss. Muer en début de séance stëmme mer driwwer of. A mir ginn zum nächsten...

(Brouhaha)

► **Une voix**.- Mir si jo awer nach bal allegueren hei!

12. Ordre du jour (suite)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Also lauschtert, ech hunn lech virdrun d'Fro gestallt, ob mer dem Wonsch vun de Kolleegen géifen nokommen oder net. Ech hunn hei geäntwert kritt: Jo. Wann Der elo aner Meinung sidd, da sot mer et!

► **Plusieurs voix**.- Neen.

(Brouhaha)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Da gi mer zum Projet de loi 7256 iwwer, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Lëtzebuerger Nationalitéit. An d'Wuert huet direkt erëm d'Madamm Sam Tanson.

13. 7256 - Projet de loi portant modification de la loi du 8 mars 2017 sur la nationalité luxembourgeoise

Rapport de la Commission juridique

► **Mme Sam Tanson** (*déi gréng*), *rapportrice*.- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, deen drëtte Projet elo fir haut, dat sinn eigentlech reng technesch Adaptatiounen zum